

Namnlagen

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet åtta motionsyrkanden från den allmänna motionstiden år 2006. Motionsyrkandena gäller i huvudsak frågor om ändringar i 1982 års namnlag och behovet av en översyn av lagen.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden med hänvisning till aviserat utredningsarbete.

I betänkandet finns tre reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	4
Inledning	4
Ändringar i namnlagen m.m.	4
Reservationer	12
1. Ändringar i namnlagen m.m. (s)	12
2. Ändringar i namnlagen m.m. (v)	12
3. Ändringar i namnlagen m.m. (mp)	13
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	14
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	14

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Ändringar i namnlagen m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:C215 yrkandena 1 och 2, 2006/07:C231, 2006/07:C246, 2006/07:C261, 2006/07:C307 yrkande 4, 2006/07:C358 och 2006/07:So463 yrkande 28.

Reservation 1 (s)

Reservation 2 (v)

Reservation 3 (mp)

Stockholm den 29 mars 2007

På civilutskottets vägnar

Carina Moberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Carina Moberg (s), Inger René (m), Ewa Thalén Finné (m), Johan Löfstrand (s), Andreas Norlén (m), Lennart Pettersson (c), Christina Oskarsson (s), Hillevi Larsson (s), Christine Jönsson (m), Yvonne Andersson (kd), Anti Avsan (m), Egon Frid (v), Ameer Sachet (s), Lars Tysklind (fp), Jan Lindholm (mp), Eva Sonidsson (s) och Maria Lundqvist-Brömster (fp).

Utskottets överväganden

Inledning

I betänkandet behandlar utskottet åtta motionsyrkanden från den allmänna motionstiden år 2006. Motionsyrkandena gäller frågor om ändringar i namn-lagen (1982:670) och behovet av en översyn av lagen. Förslagen i motio- nerna återfinns i *bilagan*.

Ändringar i namnlagen m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som rör ändringar i namnla- gen m.m. Utskottet hänvisar till aviserat utredningsarbete.

Jämför reservationerna 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Historik

Lagreglering av namnskicket är en förhållandevis modern företeelse i vårt land. Vid slutet av 1800-talet fanns i princip regler endast om förvärv och skydd för vissa adliga släktnamn samt bestämmelser om namnbyte för per- soner inom krigsmakten och för sjömän. I övrigt kunde i praktiken namn fritt antas och bytas.

Med 1901 års släktnamnsförordning infördes bestämmelser om när nytt släktnamn fick antecknas i kyrkboken, vilket innebar att den dittills fria rätten att anta släktnamn inskränktes. Genom den familjerättsliga lagstift- ningen åren 1915–1920 reglerades de familjerättsliga namnförvärven. Bland annat infördes med giftermålsbalken år 1920 en skyldighet för kvin- nan att anta mannens släktnamn vid giftermål. En samlad reglering på namnområdet kom emellertid till stånd först genom 1963 års namnlag.

Förhållandevis kort tid efter det att 1963 års namnlag införts kom i olika sammanhang – bl.a. i riksdagen – att framföras krav på en ny reform. I ett betänkande år 1971 (bet. LU 1971:18) med anledning av en motion om bl.a. rätt för makar att anta hustruns släktnamn framhöll lagut- skottet att flera nya lagar tillkommit inom familjerättens område efter det att 1963 års namnlag trädde i kraft. Utskottet anförde vidare att utveck- lingen i samhället gått mot en ökad jämlikhet mellan män och kvinnor. Enligt utskottets mening var från familjerättslig synpunkt reglerna om man- nens rätt att förvärva hustruns släktnamn i behov av en modernisering. I sammanhanget borde enligt utskottet också beaktas att släktnamnet genom den ökade användningen av personnummer fått minskad betydelse för sam- hallets behov av att kunna identifiera medborgare. Utskottet ansåg att reglerna om makars rätt att anta endera partens släktnamn borde ses över,

men att en översyn inte borde begränsas till denna fråga utan omfatta hela namnlagen. Vad utskottet anfört gav riksdagen regeringen till känna (rskr. 1971:261).

Härefter tillsatte regeringen en utredning – Namnlagsutredningen. Utredningen lät sociologiska institutionen vid Uppsala universitet utföra en undersökning av den uppfattning som råder hos allmänheten när det gäller rätten att bära släktnamn.

Efter nordiskt samarbete slutförde Namnlagsutredningen sitt uppdrag år 1979 genom att överlämna betänkandet (SOU 1979:25) Nya namnregler.

Våren 1982 överlämnade regeringen en proposition med förslag till en ny namnlag, som skulle ersätta 1963 års lag. Förslaget antogs av riksdagen med vissa ändringar (prop. 1981/82:156, bet. LU41, rskr. 357).

Närmare om gällande rätt

Namnlagen (1982:670) trädde i kraft den 1 januari 1983. Till grund för lagstiftningen ligger en strävan till jämlikhet i namnrättsligt hänseende mellan kvinnor och män och till lika behandling av barn till föräldrar som är gifta med varandra och barn till ogifta föräldrar. 1982 års namnlag kännetecknas vidare av att den ger ett betydligt större utrymme än äldre bestämmelser åt den enskilde att själv bestämma vilket namn han eller hon vill bära.

Med personnamn avses efternamn, mellannamn och förnamn. Namnlagens bestämmelser om *efternamn* innebär bl.a. att barn vid födseln förvärvat föräldrarnas efternamn, när dessa har samma namn. Om föräldrarna har olika efternamn, får de välja vilket av namnen barnet skall ha, såvida de inte redan har ett annat barn under sin gemensamma vårdnad. I ett sådant fall förvärvat barnet vid födseln det efternamn som det senast födda syskonet bär. Får föräldrarna välja namn, kan de också välja ett namn som endera av dem burit som ogift. Görs inte någon anmälan, anses barnet vid födseln ha förvärvat moderns efternamn (1 §).

Den som vill byta ett efternamn som har förvärvats vid födseln till ett annat efternamn som bärs av någon av föräldrarna kan göra detta genom anmälan till Skatteverket. Om byte skall ske till ett efternamn som någon av föräldrarna förvärvat genom äktenskap med annan än den andra av föräldrarna, krävs samtycke av maken i det äktenskapet. Genom anmälan till Skatteverket kan byte ske även till ett efternamn som någon av föräldrarna senast har burit som ogift. Så länge ett barn är under 18 år kan barnet med stöd av de redovisade bestämmelserna flera gånger byta till ett efternamn som har anknytning till någon av föräldrarna (5 §).

Beträffande makars efternamn innebär namnlagen i huvudsak att makarna vid äktenskapets ingående kan välja mellan att antingen få namngemenskap genom att en av dem tar den andras efternamn eller behålla sina efternamn från tiden före giftermålet (9 §). Om makarna bär olika efternamn kan den ena av dem under äktenskapet byta till den andras efternamn. Har den ena maken vid giftermålet eller senare bytt till den andras

efternamn kan den maken ta tillbaka sitt efternamn som ogift. Som en generell regel gäller att en make som en gång bytt sitt efternamn inte därefter kan byta till den andra makens efternamn (10 §). Av lagen (1994:1117) om registrerat partnerskap följer att de bestämmelser i namnlagen som talar om äktenskap och make skall tillämpas på ett motsvarande sätt på registrerat partnerskap och registrerad partner.

Den som i andra fall än som ovan redovisats vill byta sitt efternamn kan få tillstånd härtill efter ansökan hos Patent- och registreringsverket. Byte kan ske till ett nybildat efternamn eller till något annat efternamn. Om ett sådant namnbyte skett en gång krävs det särskilda skäl för ytterligare byten (11 §). Obegränsade möjligheter till namnbyten har ansetts kunna komma att missbrukas av den som vill undandra sig sina förpliktelser mot det allmänna eller som ägnar sig åt brottsliga förfaranden.

Som nybildat efternamn får inte godkännas namn som till bildning, uttal eller stavning har en sådan språklig form att det inte är lämpligt som efternamn här i landet. Namn som är i bruk som förnamn får godkännas som nybildat efternamn endast i undantagsfall. Dubbelnamn får inte godkännas som nybildat efternamn och inte heller namn som kan uppfattas som en benämning på järnvägsstationer, postkontor eller liknande och därför kan medföra olägenhet eller i övrigt kan vilseleda allmänheten. Detsamma gäller för namn som kan väcka anstöt eller kan antas leda till obehag för den som bär det (12 §). Vidare gäller – vare sig det är fråga om ett nybildat eller annat efternamn – att som efternamn inte får godkännas namn som lätt kan förväxlas med efternamn som någon annan har rätt att bära enligt namnlagen, allmänt känt efternamn som burits av en utdöd släkt, allmänt känt utländskt efternamn, konstnärsnamn eller likartat namn, beteckning för stiftelse, ideell förening eller liknande, annans firma, varumärke eller annat kännetecken eller titel på litterärt eller konstnärligt verk. Om någon efter ansökan har förvärvat ett nybildat namn kan vissa anhöriga till sökanden med dennes samtycke få förvärva samma efternamn (13 §). Detta gäller dock inte sökandens make.

Namnlagen innehåller också en särskild bestämmelse som medger byte till ett efternamn utan hinder av de begränsningar som redovisats ovan (14 § andra stycket). Bestämmelsen har tillkommit med tanke på särskilda fall, då det kan föreligga starka skäl att tillåta namnbyte även om de stadgade villkoren inte är uppfyllda. För att namnbyte enligt 14 § andra stycket skall medges krävs synnerliga skäl. Som exempel på sådana skäl nämns i förarbetena (prop. 1963:33 s. 99) att en person under lång tid faktiskt har burit ett visst namn och önskar formell rätt att bära namnet eller att en person vill förvärva ett namn som tidigare burits i hans släkt.

Med patronymikon och metronymikon avses namn som är bildade på genitiven av faderns respektive moderns förnamn med tillägg av -son eller -dotter. Sådana namnbildningar kan godkännas som förnamn och således ges ett barn vid födseln (34 §). Patronymikon och metronymikon som förnamn kan också förvärvas senare i livet genom anmälan till Skatteverket

eller efter ansökan hos Patent- och registreringsverket (31 och 33 §§). Det är också möjligt att genom byte få rätt att bära ett patronymikon eller metronymikon som efternamn, dock endast om det föreligger särskilda skäl (14 § första stycket).

Med *mellannamn* avses enligt 1982 års namnlag vad som i 1963 års lag kallades tilläggsnamn. Mellannamnet skall alltid bäras mellan förnamn och efternamn (29 §). Samma regel gällde enligt 1963 års lag beträffande tilläggsnamn.

Genom ordningen med mellannamn ges make möjlighet att visa både sin nuvarande och sin tidigare familjeanknytning. Maken kan också genom mellannamn upprätthålla namnsamhörighet med barn i tidigare äktenskap. För barn finns möjlighet att genom mellannamn visa samhörighet med båda sina föräldrar när dessa har olika efternamn. Detsamma gäller adoptivbarn och barn som är placerade i familjehem i förhållande till adoptivföräldrar respektive familjehemsföräldrar.

Namnlagens bestämmelser om rätten att bära mellannamn för make (24–29 §§) innebär i huvudsak följande. En make som har förvärvat den andre makens efternamn får bära ett tidigare efternamn som mellannamn. Har båda makarna under äktenskapet behållit sina tidigare efternamn, får en av dem med den andre makens samtycke bära den andres efternamn som mellannamn, under förutsättning att namnet inte har förvärvats på grund av ett tidigare äktenskap. En make kan även sedan äktenskapet har upplösts börja bära den andre makens efternamn som mellannamn. En förutsättning är dock att denne samtycker till det.

Bestämmelserna i namnlagen om mellannamn medför inte rätt att samtidigt bära mer än ett mellannamn. Den som vill bära ett mellannamn skall anmäla detta till Skatteverket. Vill han eller hon inte längre bära mellannamnet skall också anmälan härom göras till Skatteverket (29 §). Till skillnad från efternamnet är mellannamnet personligt och kan inte föras vidare till make eller barn.

Från mellannamn är att skilja *dubbelnamn*, som är ett efternamn bestående av två namn vilka vart för sig kan utgöra efternamn. Namnen är i regel förenade med varandra genom ett bindestreck. Från och med 1963 års lag är det inte möjligt att förvärva dubbelnamn, och 1982 års namnlag innehåller, som redan nämnts, en uttrycklig bestämmelse om att dubbelnamn inte får godkännas som nybildat efternamn (12 §). Det intresse som skulle kunna tillgodoses genom dubbelnamn har ansetts i stället få tillgodoses genom mellannamn.

Beträffande *förnamn* innebär namnlagen sammanfattningsvis följande. Ett barn skall inom tre månader från födelsen ges ett eller flera förnamn. Förnamn kan bytas ut, strykas eller läggas till genom en anmälan till Skatteverket. En sådan anmälan får endast göras vid ett tillfälle. Ett av de ursprungliga förnamnen skall dock alltid behållas. Ytterligare förnamnsändringar prövas av Patent- och registreringsverket. Enligt 34 § namnlagen får

som förnamn inte godkännas namn som kan väcka anstöt eller kan antas leda till obehag för den som skall bära det eller namn som av någon anledning uppenbarligen inte är lämpligt som förnamn.

I namnlagen finns vidare en bestämmelse om s.k. *gårdsnamn* (35 §). Den som invid ett förnamn vill bära ett gårdsnamn kan anmäla det till Skatteverket. Gårdsnamn utgör inte ett förnamn utan är ett tillnamn av eget slag. Det är bara gårdsnamn som är i bruk som tillnamn enligt gammal sedvänja som får användas. Vidare krävs att den som vill bära gårdsnamnet har anknytning till det genom släktskap eller äktenskap.

Namnlagens regler gäller inte bara för svenska medborgare utan även för medborgare i Danmark, Finland och Norge som är bosatta här i landet. Andra utländska medborgare som har hemvist i Sverige har möjlighet att förvärva och ändra namn i enlighet med namnlagens bestämmelser – med undantag dock för reglerna om automatiska namnförvärv – men de kan välja att i stället vända sig till myndigheterna i sitt hemland och byta namnet enligt lagen där.

När det gäller förfarandet i mål och ärenden enligt namnlagen ankommer det som tidigare berörts på Skatteverket att handlägga frågor om förvärv av barns och makars förvärv och byte av efternamn (*s.k. familjerättsliga namnförvärv*). Skatteverket har också hand om så gott som alla frågor som gäller mellannamn och förnamn. Ärenden om namnförvärv som inte sker automatiskt tas upp genom anmälan. Någon avgift utgår inte.

I frågor om byte till efternamn som inte kan fås genom ett familjerättsligt namnförvärv (*s.k. administrativa namnförvärv*) och vissa ändringar av förnamn är Patent- och registreringsverket behörig myndighet som tar upp ärendet efter ansökan. Ansökningsavgiften uppgår enligt 1 § namnförordningen (1982:1136) till 800 kr om ansökan avser förnamn och till 1 500 kr om den avser efternamn.

När det gäller byte av barns efternamn uppställs i några fall krav på att domstol funnit namnbytet förenligt med barnets bästa. Det gäller då barn under 18 år står under vårdnad av endast den ena av föräldrarna men bär den andras efternamn och vill byta detta utan att den andra lämnar samtycke därtill (6 §), då adoptivbarn i motsvarande fall vill byta efternamn (7 §) och då barn som är placerade i familjehem vill byta till familjehemsföräldrarnas namn (8 §).

Beslut av Skatteverket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol (länsrätt). Den som inte är nöjd med länsrättens beslut får överklaga det till kammarrätten, varvid prövningstillstånd krävs. Patent- och registreringsverkets beslut får överklagas till Patentbesvärsrätten. Kammarrättens och Patentbesvärsrättens beslut enligt namnlagen kan överklagas till Regeringsrätten där det krävs prövningstillstånd.

För den som är under 18 år gäller att anmälan eller ansökan i mål eller ärende enligt namnlagen skall göras av barnets vårdnadshavare. Om barnet fyllt 12 år krävs som regel samtycke av barnet (48 §).

Särskilda bestämmelser om *könsbyte* finns i lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall. Den som sedan ungdomen upplever att han eller hon tillhör ett annat kön än det som framgår av folkbokföringen och sedan avsevärd tid uppträder i enlighet härmed samt måste antas även framdeles leva i en sådan könsroll kan efter egen ansökan få fastställt att han eller hon tillhör det andra könet. En sådan fastställelse kan meddelas endast om sökanden fyllt 18 år och undergått sterilisering eller av annan orsak saknar fortplantningsförmåga. Vidare får fastställelse meddelas endast för ogift svensk medborgare. Det är Socialstyrelsen som prövar frågor om fastställelse av könstillhörighet. Prövningen föregås av en omfattande utredning som kan pågå under flera år och som bl.a. innefattar psykiatriska, psykologiska och somatiska bedömningar.

Enligt Patent- och registreringsverkets och Patentbesvärslagens praxis gäller att en man inte får byta till ett kvinnligt förnamn och att en kvinna inte får byta till ett manligt förnamn. Ett sådant namnbyte anses strida mot 34 § namnlagen. Däremot medges byte till ett könsneutralt förnamn.

Såvitt gäller transsexuella personer kan Socialstyrelsen under pågående utredning enligt 1972 års lag i vissa fall meddela ett delbeslut för att användas i namnfrågan. Med stöd av ett sådant beslut är det möjligt att – om övriga förutsättningar är uppfyllda – byta till ett förnamn som är förknippat med det andra könet.

Motionerna

LiseLotte Olsson m.fl. (v) anför i motion C215 att det inte finns anledning att förbjuda personer att bära ett visst förnamn enbart för att det förknippas med det andra könet. Motionärerna pekar på att nuvarande lagstiftning medför en särskild problematik för transsexuella personer. I motionen begärs att regeringen skall återkomma till riksdagen med förslag till lagstiftning som innebär att myndiga personer oavsett könsidentitet skall kunna byta till ett förnamn som de själva valt (yrkande 1).

I motion C231 anser Rolf Gunnarsson (m) att möjligheterna att byta namn till gårdsnamn bör utökas och begär ett tillkännagivande härom.

Gustav Blix (m) erinrar i motion C246 om att frågan om en översyn av namnlagen varit aktuell under ett antal år. Motionären anser att det är angeläget att den utlovade översynen snarast kommer till stånd, och i motionen begärs ett tillkännagivande med detta innehåll.

Krav på en översyn av namnlagen framställs också i motion C307 av Olof Lavesson m.fl. (m, c, fp, v, mp) (yrkande 4 i denna del) och i motion So463 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp).

Frågor om mellannamn behandlas i motion C261 av Johan Linander (c). Motionären anser att makar bör kunna bära såväl ett gemensamt efternamn som ett gemensamt mellannamn. I motionen begärs ett tillkännagivande om en sådan ändring i namnlagen.

Eva-Lena Jansson m.fl. (s) anser i motion C358 att makar och registrerade partner bör ha möjlighet att genom att lägga samman sina tidigare efternamn skapa ett nytt familjenamn som består av parternas tidigare namn. Ett tillkännagivande begärs med detta innehåll.

I motion C215 framhåller LiseLotte Olsson m.fl. (v) att det är ett stort problem för personer som t.ex. har genomgått ett könsbyte att de inte kan få sin namnidentitet ändrad retroaktivt i vissa typer av dokument. Ett tillkännagivande yrkas om att regeringen skall återkomma till riksdagen med förslag till lagstiftning som innebär att en person som har bytt namnidentitet eller personnummer har rätt att få dessa uppgifter ändrade retroaktivt (yrkande 2).

Ett tillkännagivande med liknande innehåll begärs i motion C307 av Olof Lavesson m.fl. (m, c, fp, v, mp) (yrkande 4 i denna del).

Tidigare tillkännagivanden m.m.

Lagutskottet har behandlat motionsyrkanden om ändringar i namnlagen vid ett flertal tidigare tillfällen. Våren 2001 uttalade lagutskottet att det snart gått 20 år sedan namnlagen trädde i kraft. Efter lagens tillkomst har förhållandevis få ändringar gjorts i den namnrättsliga lagstiftningen, och det kunde, enligt utskottets mening, inte uteslutas att synen på hur namnskicket lämpligen bör vara reglerat ändrats. Lagutskottet ansåg mot den bakgrunden att tiden var mogen för att göra en undersökning för att utröna huruvida de avvägningar som gjordes i samband med namnlagens tillkomst mellan det allmännas intresse av namnstabilitet och enskildas önskemål att fritt välja namn fortfarande kan anses vara bärkraftiga. Det bör ankomma på regeringen att bestämma de närmare formerna för ett sådant arbete. Om det av utskottet förordade undersökningsarbetet ger vid handen att det föreligger ett klart och uttalat behov av lagändringar bör, anförde utskottet, regeringen ta upp frågan om vilka lagstiftningsåtgärder som är påkallade och meddela direktiv för ett sådant lagstiftningsarbete. Detta gav riksdagen regeringen till känna (bet. 2000/01:LU11, rskr. 140).

Efter det att lagutskottet, våren 2005, behandlat motionsyrkanden om ändringar i namnlagen tillkännagav riksdagen ånyo att regeringen bör ta initiativ till en översyn av lagen. I den reservation som riksdagen biföll hänvisades bl.a. till en skrivelse som PRV i juni 2004 lämnade till Justitiedepartementet. I skrivelsen hade PRV belyst behovet av att namnlagen ses över och att rättsreglerna bättre anpassas till samhällsmedborgarnas behov av att ändra sina namn på ett lättbegripligt och rättssäkert sätt. Enligt reservanternas och riksdagens mening var det genom PRV:s skrivelse klarlagt att det föreligger ett behov av en översyn av lagen, en översyn som måste ha en bred inriktning. Vidare anfördes att det får ankomma på regeringen att snarast ta initiativ till en sådan översyn och därefter återkomma till riksdagen med erforderliga lagförslag (bet. 2004/05:LU13, rskr. 180).

Vid lagutskottets senaste behandling av motionsyrkanden om ändringar i namnlagen hösten 2005 anförde utskottet att man erfarit att det inom Justitiedepartementet med anledning av riksdagens tillkännagivanden initierats åtgärder för att närmare klarlägga vilka problem som i dag finns när det gäller tillämpningen av namnlagen och vilka frågor som det kan finnas anledning att överväga inom ramen för en översyn av lagen. Lagutskottet redovisade att man inom ramen för detta arbete avsåg föra en diskussion om såväl förnamn, mellannamn som efternamn. Vidare redovisades att internationellt privaträttsliga frågor avsågs att tas upp, liksom frågor som rör handläggningen av mål och ärenden enligt namnlagen. Lagutskottet konstaterade att samtliga frågeställningar som togs upp i de då aktuella motionerna skulle komma att bli föremål för närmare överväganden inom ramen för det initierade arbetet inom Justitiedepartementet. Lagutskottet förutsatte vidare att arbetet snarast möjligt skulle komma att leda till att regeringen skulle besluta om direktiv till en allmän översyn av namnlagen. Vad gällde motionsyrkanden om retroaktiva namnbyten förutsatte lagutskottet att de synpunkter som fördes fram i de då aktuella motionerna skulle komma att beaktas inom ramen för den kommande översynen av namnlagen samt inom ramen för en planerad översyn av lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall (dir. 2006:8). Motionerna avstyrktes, och riksdagen följde utskottet (bet. 2005/06:LU11).

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet redovisa att regeringen i skrivelse 2006/07:75 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen, med anledning av riksdagens tidigare tillkännagivanden beträffande namnlagen, anför att arbetet är inriktat på att regeringen skall ta initiativ till en översyn av namnlagen, dock tidigast under år 2008.

Därutöver bör nämnas att Könstillhörighetsutredningen i mars 2007 redovisade sitt arbete i utredningsbetänkandet (SOU 2007:16) Ändrad könstillhörighet – förslag till ny lag. Vad gäller frågan om att införa en bestämmelse som skulle ålägga intygsgivare att retroaktivt ändra uppgifter om namn och personnummer i givna intyg och betyg anför utredningen att en sådan bestämmelse inte kan föreslås utan att de rättsliga förutsättningarna för en sådan lagstiftning noga övervägts. Några sådana överväganden har utredningen inte hunnit göra, och några förslag lämnas därför inte i den delen.

Utskottet förutsätter att de frågeställningar som tas upp i motionerna kommer att bli föremål för överväganden inom ramen för den av regeringen aviserade översynen av namnlagen, och utskottet föreslår därför att riksdagen avslår motionerna C215 yrkandena 1 och 2, C231, C246, C261, C307 yrkande 4, C358 och So463 yrkande 28.

Reservationer

1. **Ändringar i namnlagen m.m. (s)**

av Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Christina Oskarsson (s), Hillevi Larsson (s), Ameer Sachet (s) och Eva Sonidsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ändringar i namnlagen m.m. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2006/07:C246, 2006/07:C307 yrkande 4 och 2006/07:So463 yrkande 28 och avslår motionerna 2006/07:C215 yrkandena 1 och 2, 2006/07:C231, 2006/07:C261 och 2006/07:C358.

Ställningstagande

Som lagutskottet och riksdagen tidigare uttalat anser vi att det är angeläget med en översyn av namnlagen. Riksdagens första tillkännagivande gjordes redan våren 2001. Regeringen har nu aviserat att direktiv till en utredning kommer att beslutas tidigast år 2008. Enligt vår mening är det inte acceptabelt att vänta så länge med att tillsätta utredningen. Den tidigare regeringen hade redan hösten 2005 initierat åtgärder för att förbereda direktiv till en utredning. Vi anser att regeringen snarast bör besluta om direktiv till en utredning. Utredningsuppdraget bör omfatta samtliga frågeställningar som aktualiseras i motionerna.

Vad som nu anförts bör riksdagen, med delvis bifall till motionerna C246, C307 yrkande 4 och So463 yrkande 28 samt med avslag på motionerna C215 yrkandena 1 och 2, C231, C261 och C358, som sin mening ge regeringen till känna.

2. **Ändringar i namnlagen m.m. (v)**

av Egon Frid (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ändringar i namnlagen m.m. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:C215 yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna 2006/07:C231, 2006/07:C246, 2006/07:C261, 2006/07:C307 yrkande 4, 2006/07:C358 och 2006/07:So463 yrkande 28.

Ställningstagande

Liksom motionärerna bakom motion C215 anser jag att det inte finns anledning att förbjuda personer att bära ett visst förnamn enbart för att det förknippas med det andra könet. Namnlagen skall inte hindra människor från att ta ett namn som de själva önskar. Nuvarande lagstiftning medför också en särskild problematik för transsexuella personer. Jag anser att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till lagstiftning som innebär att myndiga personer oavsett könsidentitet kan byta till ett förnamn som de själva valt.

För personer som t.ex. har genomgått könsbyte är det enligt min mening ett stort problem att de inte kan få sin namnidentitet ändrad retroaktivt i vissa typer av dokument. Problemet är särskilt stort när det gäller vissa handlingar, såsom betyg och anställningsbevis. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till lagstiftning som innebär att en person som har bytt namnidentitet eller personnummer har rätt att få dessa uppgifter ändrade retroaktivt.

Vad som nu anförts bör riksdagen, med bifall till motion C215 yrkandena 1 och 2 samt med avslag på motionerna C231, C246, C261, C307 yrkande 4, C358 och So463 yrkande 28, som sin mening ge regeringen till känna.

3. Ändringar i namnlagen m.m. (mp)

av Jan Lindholm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ändringar i namnlagen m.m. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:C231 och 2006/07:So463 yrkande 28 och avslår motionerna 2006/07:C215 yrkandena 1 och 2, 2006/07:C246, 2006/07:C261, 2006/07:C307 yrkande 4 och 2006/07:C358.

Ställningstagande

Bruket av s.k. gårdsnamn har långa historiska traditioner och finns i olika delar av landet, framför allt i Dalarna. Enligt min uppfattning bör det bli lättare att få byta namn till gårdsnamn. Därutöver anser jag, liksom motionärerna bakom motion So463, att en utredning bör tillsättas för att se över namnlagen. Lagen bör bl.a. göras könsneutral. Det får ankomma på regeringen att ta erforderliga initiativ.

Vad som nu anförts bör riksdagen, med bifall till motion C231 och So463 yrkande 28 samt med avslag på motionerna C215 yrkandena 1 och 2, C246, C261, C307 yrkande 4 och C358, som sin mening ge regeringen till känna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:C215 av LiseLotte Olsson m.fl. (v):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att personer själva kan välja sitt namn oavsett könsidentitet enligt vad i motionen anförts.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att en person som har bytt namnidentitet eller personnummer kan få dessa uppgifter ändrade retroaktivt enligt vad i motionen anförts.

2006/07:C231 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om möjligheter att byta till s.k. gårdsnamn.

2006/07:C246 av Gustav Blix (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om en skyndsam översyn av namnlagen.

2006/07:C261 av Johan Linander (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om ändringar i namnlagen.

2006/07:C307 av Olof Lavesson m.fl. (m, c, fp, v, mp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om översyn av namnlagen och en utredning gällande person som har bytt namnidentitet eller personnummer.

2006/07:C358 av Eva-Lena Jansson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförts om att makar/partner bör ges möjlighet att genom att lägga samman sina tidigare efternamn skapa ett nytt familjenamn.

2006/07:So463 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförts om att tillsätta en utredning med uppgift att se över namnlagen.